

Monika Ochwat-Marcinkiewicz  
Stowarzyszenie Ekopsychologia

# Porozumienie Karpackie „Karpaty Naszym Domem”

# Dlaczego Karpaty ?

*„(...) Karpaty są unikalnym naturalnym skarbem o wyjątkowym pięknie i wartości przyrodniczej, ważną ostoją różnorodności biologicznej, obszarem źródliskowym głównych rzek, istotnym siedliskiem i ostoją dla wielu zagrożonych gatunków roślin i zwierząt oraz największym w Europie obszarem lasów pierwotnych,*

*(...) Karpaty stanowią istotne środowisko przyrodnicze, gospodarcze, kulturowe, rekreacyjne oraz środowisko życia w sercu Europy, dzielone przez wielu ludzi i wiele państw (...)”*

**Konwencja o ochronie  
i zrównoważonym rozwoju Karpat, 2003**







# Jednak





# Konwencja Karpacka

- Konwencja o ochronie i zrównoważonym rozwoju Karpat **jest umową międzynarodową**
- Konwencję zainicjowała Ukraina, następnie działania te wsparł **UNEP** (obecnie prowadzi tymczasowy sekretariat Konwencji)
- Konwencja została podpisana w Kijowie w 2003 roku przez:
  - Republikę Czeską
  - Republikę Węgierską
  - Polskę
  - Rumunię
  - Republikę Słowacką
  - Serbię
  - Ukrainę

[www.carpathianconvention.org](http://www.carpathianconvention.org)

# Treść Konwencji Karpackiej

Kraje podejmą współpracę w zakresie:

- zintegrowanego podejścia do gospodarowania zasobami ziemi
- ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej
- planowania przestrzennego
- zrównoważonego i zintegrowanego zarządzania wodami dorzeczy
- zrównoważonego transportu i infrastruktury
- zrównoważonej turystyki
- przemysłu i energii
- dziedzictwa kulturowego i wiedzy ludowej
- systemu ocen oddziaływania na środowisko i informowania o stanie środowiska, monitoringu oraz wczesnego ostrzegania
- podnoszenia świadomości, edukacji i udziału społeczeństwa

# Ważne daty

27 lutego 2006	Polska ratyfikuje Konwencję
czerwiec 2006	Konwencja wchodzi w życie w Polsce
11-13 grudnia 2006	I Konferencja Stron Konwencji w Kijowie
2007	pracują Grupy Robocze ds. Konwencji, które opracowują strategie i protokoły wykonawcze
17-19 czerwca 2008	II Konferencja Stron Konwencji Karpackiej w Bukareszcie
25 – 27 maja 2011	III Konferencja Stron Konwencji Karpackiej w Bratysławie

# Konferencje Stron Konwencji

## ■ I Konferencja Stron

- Kijów, grudzień 2006
- ustanowienie **Karpackiej Sieci Obszarów Chronionych** i jej Komitetu Sterującego

## ■ II Konferencja Stron

- Bukareszt, czerwiec 2008
- podpisanie protokołu o ochronie i zrównoważonym użytkowaniu różnorodności biologicznej (tzw. **protokół ds. bioróżnorodności**)

## ■ III Konferencja Stron

- Bratysława, maj 2011
- przyjęto **protokół ds. zrównoważonej turystyki** oraz **protokół ds. zrównoważonego zarządzania lasami**
- Polska podpisała protokoły 8 września 2011 w Krynicy

# Wyniki konsultacji społecznych „Udział publiczny we wdrażaniu konwencji karpackiej” przeprowadzonych w latach 2005-2006

# Zidentyfikowane problemy

Podczas konsultacji społecznych zidentyfikowano następujące problemy:

- brak zintegrowanego planowania (gospodarowanie przestrzenne, gospodarowanie odpadami, rozwój turystyki)
- zanikanie wyrazistości kulturowej regionu (postępująca globalizacja, unifikacja architektury)
- niska świadomość ekologiczna i brak odpowiedzialności za otaczające środowisko
- brak koordynacji, wspólnego planowania i realizacji działań

# Zidentyfikowane działania

Podczas konsultacji społecznych zidentyfikowane zostały następujące działania:

- opracowanie strategii zrównoważonego rozwoju regionu karpackiego
- podpisanie „Porozumienia Karpackiego”
- większa aktywności Polski na arenie międzynarodowej
- powołanie Karpackiego Funduszu Grantowego
- wdrożenie Marki Karpackiej

# Strategia rozwoju Karpat

- Dotychczasowe dokumenty strategiczne (krajowe, wojewódzkie) nie uwzględniają całościowego podejścia do regionu karpackiego.
- Strategia powinna zostać opracowana przez grupę ekspertów na bazie konsultacji społecznych.
- **Argumenty za strategią:**
  - zapewni spójność celów i działań oraz ich koordynację i monitoring
  - ukierunkuje działania różnych organizacji i instytucji
  - zmobilizuje współpracę środowisk związanych z Karpatami

# Porozumienie Karpackie (1)

- Podpisane 23 kwietnia 2010 r. w Rajczy
- Otwarte dla wszystkich zainteresowanych współpracą na rzecz zrównoważonego rozwoju polskich Karpat:
  - samorządy lokalne
  - administracja publiczna
  - instytucje
  - organizacje pozarządowe
  - grupy nieformalne
  - przedsiębiorstwa prywatne

**Razem możemy więcej!**

# Członkowie Porozumienia (2)

- Porozumienia złożyło 6 organizacji:
  - Stowarzyszenie Gorce - Pieniny
  - Gorczański Oddział Związku Podhalan w Ochotnicy Górnej
  - Związek Podhalan - Oddział Górali Śląskich
  - Stowarzyszenie Jedność Beskidzka
  - Cieszyńskie Stowarzyszenie Agroturystyczne Natura
  - Stowarzyszenie Ekopsychologia
    - organizacja wiodąca Porozumienia





# Aktywność Polski na arenie międzynarodowej

- Przyjęcie wiodącej roli w opracowaniu jednego z protokołów do Konwencji Karpackiej (np. protokołu ds. rolnictwa)
- Negocjowanie protokołów do Konwencji oraz innych dokumentów, po uprzednich konsultacjach społecznych
- Aktywizacja polskich instytucji oraz organizacji do udziału w inicjatywach wspieranych przez tymczasowy sekretariat Konwencji Karpackiej:
  - Carpathian Sustainable Education Network
  - Science4Carpathians
  - SARD - M
  - Carpathian Network of Protected Areas
  - Carpathian Wetland Initiative

# Karpacki Fundusz Grantowy

- Cel:
  - wspieranie inicjatyw społeczności lokalnych wpisujących się we wdrażanie zapisów Konwencji Karpackiej
- Źródło finansowania:
  - KFG może powstać ze środków firm i samorządów zlokalizowanych w regionie

# Marka Karpacka

Marka Karpacka stanowi kluczowe narzędzie rozwoju zrównoważonego Karpat.

## Argumenty za:

- Marka Karpacka ułatwi identyfikację wysokiej jakości produktów (usług, inicjatyw, miejsc)
- Marka może chronić specyficzne elementy produktów i usług przed imitacją
- Symbolika Marki Karpackiej będzie powiązana z wysoką jakością, tradycją i autentycznością

# Projekt: Porozumienie Karpackie „Karpaty Naszym Domem” aktywnym partnerem dialogu obywatelskiego

# Projekt na lata 2011-2014

- **Tytuł:** *Porozumienie Karpackie „Karpaty Naszym Domem” aktywnym partnerem dialogu obywatelskiego*
- **Cel projektu:** wzmocnienie i rozwój Porozumienia Karpackiego jako partnera dialogu obywatelskiego ukierunkowanego na wdrażanie Ramowej Konwencji Karpackiej w regionie
- **Okres realizacji:** kwiecień 2011 - styczeń 2014
- **Finansowanie:** ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz ze środków budżetu państwa w ramach **Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki**, Działanie 5.4 - Rozwój potencjału trzeciego sektora, Podziałanie 5.4.2 Rozwój dialogu obywatelskiego
- **Biuro projektu:** **Stowarzyszenie Ekopsychologia**

# Działanie 1

## Wzmocnienie i rozwój Porozumienia Karpackiego:

- nawiązanie współpracy z lokalnymi NGO
- badanie poziomu wiedzy o Konwencji Karpackiej i współpracy NGO z administracją
- opracowanie strategicznego planu działań na kolejne lata
- nabór kolejnych partnerów do Porozumienia



## Działanie 2

Stworzenie platformy komunikacyjnej na portalu [www.porozumieniekarpackie.pl](http://www.porozumieniekarpackie.pl)



## Działanie 3

### Wzmocnienie potencjału i kompetencji karpackich NGO

- Uniwersytet Karpacki
- Szkoła Karpackich Liderów
- Doradztwo i konsultacje dla NGO

Aktualny harmonogram szkoleń

➤ [www.porozumieniekarpackie.pl](http://www.porozumieniekarpackie.pl)

Zapraszamy przedstawicieli karpackich samorządów i organizacji pozarządowych



## Działanie 4

Wzmocnienie i rozwój dialogu społecznego  
oraz reprezentowanie Karpat  
w procesach legislacyjnych

- Grupy robocze ds. Konwencji Karpackiej
- coroczne Forum Karpackie



# Grupy robocze przy Porozumieniu Karpackim (1)

## Grupa ds. rolnictwa

- opracowanie prawnych mechanizmów wspierających wspólne gospodarowanie oraz rozwój produktów tradycyjnych

## Grupa ds. turystyki

- opracowanie koncepcji i wdrożenia Szlaku Kultury Wołoskiej



# Grupy robocze przy Porozumieniu Karpackim (2)

## Grupa ds. ochrony przyrody

- opracowanie mechanizmów współpracy służb ochrony przyrody na obszarze polskich Karpat, służących efektywniejszemu działaniu oraz prowadzących do silniejszego zaangażowania społeczności lokalnych

## Grupa ds. dziedzictwa kulturowego

- opracowanie mechanizmów służących ochronie i promocji autentycznej kultury oraz wzmocnieniu tożsamości karpackiej wśród mieszkańców regionu



# Grupy robocze przy Porozumieniu Karpackim (3)

## Grupa ds. udziału publicznego

- opracowanie mechanizmu wspierającego aktywne uczestnictwo społeczności lokalnych w podejmowaniu decyzji i wdrażaniu zapisów Konwencji Karpackiej



# Karpaty Łączą

## KARPATY ŁĄCZĄ

mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej (KIK/32)



**SWISS**

CONTRIBUTION

*Projekt współfinansowany przez Szwajcarię  
w ramach szwajcarskiego programu współpracy  
z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej*

## Działanie 1:

**Wdrażanie Konwencji Karpackiej:  
platforma konsultacji i współpracy**



# Główne działania

---

## Grupy Robocze Koalicji dla Wdrażania Konwencji Karpackiej

3 grupy (po 3 spotkania):

- turystyka
- dziedzictwo kulturowe
- ???

# Główne działania

---

## Krajowy Plan Działań dla protokołu ds. bioróżnorodności

1. I wersja planu opracowana przez wyłonionych ekspertów
2. Konsultacje społeczne dla środowisk związanych z regionem karpackim
3. II wersja planu opracowana przez wyłonionych ekspertów

# Główne działania

## Karpacka Rada Naukowa

### Dla kogo?

- uczelnie wyższe
- instytuty naukowe
- parki narodowe i krajobrazowe
- administracja publiczna

### Rola?

- opiniowanie, konsultowanie, wdrażania wspólnych inicjatyw, wspieranie projektów NGO i administracji publicznej

# Główne działania

## Szkolenia „Mediacje środowiskowe” i „Karpacki Lider”

### Dla kogo?

Przedstawiciele NGO i samorządów 195 gmin objętych Konwencją Karpacką

### Po co?

Wzmocnienie kompetencji społeczności lokalnych w zakresie reprezentowania interesów Karpat, wdrażania efektywnych projektów i rozwiązywania problemów na poziomie lokalnym

# Główne działania

---

## Forum Gmin Karpackich

### Dla kogo?

Dla włodarzy i urzędników Karpackich Gmin

### Po co?

Wzmocnienie poczucia tożsamości karpackiej, nawiązanie efektywnych relacji, poczucie wspólnych celów i wypracowanie wspólnych pomysłów na rozwój lokalny i zdobywanie funduszy

# Po za tym

---

- Międzynarodowa Grupa Robocza Konwencji Karpackiej
- Konkursy:
  - "Karpacka Gmina"
  - "Tożsamość Karpacka"
- Karpacki Uniwersytet Otwarty

# Zaproszenie

- dla każdego, kto wie, że każdy z nas na co dzień ma wpływ na przyszłość regionu
- dla każdej instytucji i organizacji, która nie chce czekać aż nasze Karpaty zostaną nieodwracalnie zniszczone
- dla Ciebie, jeśli... zechcesz się zaangażować!

*ponieważ...*

*Karpaty są naszym domem!*

# Biuro projektu: Stowarzyszenie Ekopsychologia

Monika Ochwat-Marcinkiewicz

tel. 0 604 936 349

e-mail: [karpaty@ekopsychologia.pl](mailto:karpaty@ekopsychologia.pl)

*adres korespondencyjny:*

ul. Grabina 6/18, 32-840 Zakliczyn

[www.porozumieniekarpackie.pl](http://www.porozumieniekarpackie.pl)







KARPATY NASZYM DOMEM









## Transhumance

Is the seasonal movement of shepherds with their livestock (especially sheep) on the established routes, typically to higher pastures in summer and to lower valleys in winter.



In Europe, transhumance developed centuries ago, but is increasingly rare. For example in Spain, Duro and in the Cantabrico Páramo - Tatra National Park.







